

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	054 - 01 - 119
Дата	17, 12 2020

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

09³¹
/ 2020

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 76, ал. 1 от ПОДНС внасяме законопроект за изменение и допълнение на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към ПОДНС.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Красимир Ципов
ХРИСТИАН Митев
Пламен Нунев
Валериана Радев
Меденка Иванова
Станислав Соколов
Антон Антонов
Таня Петрова
Александра Радва
Константин Попов

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия

(обн., ДВ, бр. 102 от 2006 г.; изм., бр. 41, 57 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 25, 35, 42, 82 и 93 от 2009 г., бр. 18, 54 и 97 от 2010 г., бр. 23, 32 и 48 от 2011 г., бр. 25, 38, 87 и 103 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 71 от 2016 г., бр. 13 и 103 от 2017 г., бр. 7 от 2018 г., бр. 17 и 79 от 2019 г. и бр. 69 от 2020 г.)

§ 1. В чл. 5, ал. 1, изречение първо думите „девет членове, включително председател, заместник-председател и секретар“ се заменят с „петима членове, включително председател и заместник-председател“.

§ 2. В чл. 6, ал. 7, изречение второ думите „председател, заместник-председател и секретар“ се заменят с „председател и заместник-председател“.

§ 3. В чл. 7 ал. 3 се отменя.

§ 4. В чл. 9 се правят следните допълнения:

1. В т. 2 накрая се поставя запетая и се добавя „след всяка задължителна проверка по чл. 26, ал. 1“.

2. В т. 3 накрая се поставя запетая и се добавя „след всяка задължителна проверка по чл. 26, ал. 1“.

§ 5. В чл. 15, ал. 2 думите „и секретарят“ се заличават.

§ 6. В чл. 28 накрая се поставя запетая и се добавя „независимо от наличието на предходни проверки“.

§ 7. В чл. 29, ал. 2 се създава т. 3:

„3. предходни решения на комисията“.

Преходна разпоредба

§ 8. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон Народното събрание избира членовете на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

(2) До избора на новите членове на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия досегашните членове продължават да упражняват правомощията си.

ВНОСИТЕЛИ:

Красимир Чучков
Христиана Митев
Пламен Нучев
Валентин Радев
Михаил Манев
Светлин Свещев
Димитр Димитров
Таня Петрова
Франц Рагел
Константин Попов

МОТИВИ

към

законопроект за изменение и допълнение на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия

Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия е създадена със закон в края на 2006 г. и представлява независим държавен орган, който осъществява политиката на Република България за разкриването, обявяването и съхраняването на документите на горепосочените държавни структури. Тя е единственият орган, който е натоварен с изпълнението на закона и е овластен да установява и обявява принадлежност, като това става с обявяване на решение, което се публикува в интернет страницата и в бюлетина на комисията.

От изключителна компетентност на комисията са и действията по разкриване, използване и съхраняване на документите на тези органи, както и предоставянето на достъп до тях на лица, които имат право по закон. Тези права се отнасят до документи само на органите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия за периода 9 септември 1944 г. - 16 юли 1991 г.

В действащия закон съвсем ясно са разписани категориите лица, които подлежат на проверка и за които се установява принадлежност, сред тях са и лицата, регистрирани от избирателните комисии за участие в различните видове избори. За периода на съществуването си Комисията е проверила стотици хиляди лица и е обявила принадлежността им към тайните служби на комунистическия режим. В момента се публикуват решенията за извършени проверки в адвокатските колегии в страната.

С внасянето на този законопроект заявяваме категоричната си позиция, че комисията трябва да продължи своята дейност и затова предлагаме да бъде намален нейния състав до петима членове. Подобен състав според действащото законодателство имат други независими държавни органи, които осъществяват държавната политика в определени сфери. Със законопроекта се предвижда Комисията да функционира в състав от председател, заместник-председател и трима членове.

През годините на съществуването ѝ тази комисия е била подлагана многократно на натиск, за да не излезе истината за намесата на репресивните служби във всички сфери на обществения живот до демократичните промени, но въпреки това и днес смятаме, че като продължи да осъществява дейността си, комисията ще продължава да дава

отговори на въпроси на всички заинтересовани каква е била ролята на много от проверените и установените лица в така наречения преход.

С настоящия проект се цели и прецизиране на съществуващата нормативна уредба, свързана с дейността по разкриване на документите и обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

Предложените промени в § 4 дефинират еднозначно правомощията на комисията за обявяване принадлежността на лицата с установена принадлежност при всяка извършена от комисията проверка по чл. 26, ал. 1. Целта на предлаганите промени е да се конкретизира, че правомощието за обявяване принадлежността на български граждани не е еднократен акт, с оглед постепенният начин на действие на комисията по проверка на лицата и значителния брой лица и институции, които тя проверява. В този смисъл е и практиката на Европейския съд по правата на човека – Решение на съда по жалби №№ 38334/08 и 68242/16, в което предмет на разглеждане е именно действащия закон.

Чрез предложението в § 7 се предвижда в решенията на комисията за обявяване на принадлежност да се отразяват и предходните ѝ решения по проверки на лицата, в случаи че такива вече са извършвани на друго правно основание, с цел информиране на обществеността за каква част от проверените лица в различните публични сфери са налични архивни документи за принадлежност по чл. 25, независимо дали документите са идентични с тези при предходни проверки. Като се направи публична цялата налична информация, както за документите, така и за това в коя сфера на обществения живот са били ангажирани проверените лица ще се постигне публичност, прозрачност и проследимост на информацията, в отговор на обществения интерес по темата.

Предложенията са обусловени и от това, че комисията при осъществяване на дейността си по проверка на дадено лице с установена вече принадлежност не извършва повторно установяване при новата проверка, а обявява вече установената и обявена принадлежност към органите по чл. 1. С оглед различните публични качества на проверяваните лица по чл. 26, ал. 1, т. 1 - 5, производствата при всяка проверка по чл. 26, ал. 1 не са идентични, което се взема предвид при издаване на последващо решение за обявяване. Без да извърши предвидената задължителна проверка комисията не би могла да установи лицето, за което вече е провела производство, завършило с издаване на решение, а при извършването на новата проверка, комисията е длъжна да обяви резултатите, като издаде решение по чл. 29, независимо, че няма други допълнителни архивни документи за проверяваното лице. Това е така, тъй като комисията действа в условията на обвързана компетентност и е длъжна да се произнася с решение след всяка задължителна проверка. Същевременно произнасянето при наличието на нови доказателства за принадлежност към органите по чл. 1 за лица, за които вече се е

произнесла е обективирано като задължение на комисията в чл. 28 от действащия закон, за да се избегне неразкриване на документи за принадлежност на проверяваните лица, като това й задължение не е свързано с предходни проверки. Това е намерило отражение в предложението за промени в § 6.

ВНОСИТЕЛИ:

Красимир Цинтов,
Христиан Митов,
Павел Нгуев

Валентин Радев
Матей Мавел
Светослав Стояков
Александър Димитров
Тяна Петрова
Дамиян Тазев
Константин Попов

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

към

Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия

1. Основания за законодателна инициатива

С внасянето на този законопроект се предлага Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия да продължи своята дейност и да бъде намален нейния състав до петима членове. Подобен състав според действащото законодателство имат други независими държавни органи, които осъществяват държавната политика в определени сфери. Със законопроекта се предвижда Комисията да функционира в състав от председател, заместник-председател и трима членове.

С настоящия проект се цели и прецизиране на съществуващата нормативна уредба, свързана с дейността по разкриване на документите и обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, като предложените промени дефинират еднозначно правомощията на комисията за обявяване принадлежността на лицата с установена принадлежност при всяка извършена от комисията проверка.

Целта на предлаганите промени е да се конкретизира, че правомощието за обявяване принадлежността на български граждани не е еднократен акт, с оглед постепенният начин на действие на комисията по проверка на лицата и значителния брой лица и институции, които тя проверява. В този смисъл е и практиката на Европейския съд по правата на човека – Решение на съда по жалби №№ 38334/08 и 68242/16, в което предмет на разглеждане е именно действащия закон.

2. Заинтересовани страни

Лицата, посочени в чл. 3 и чл. 5 от Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия и самата комисия.

3. Анализ на разходите и ползите

Намаляването на членовете на Комисията се очаква да доведе до оптимизирането на бюджета ѝ без това да засегне осъществяването на предвидените ѝ в закона основни дейности.

4. Административна тежест и структурни промени

Приемането на предложените изменения в закона не е свързано с необходимост от създаването на нови административни структури, но ще се налага извършване на административни промени в структурата на Комисията.

5. Въздействие върху нормативната уредба

Приемането на предложените промени в Законопроекта за изменение на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия ще доведат до необходимост от промени в Правилника за дейността на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия и на нейната администрация.

ВНОСИТЕЛИ:

Красимир Цинков
Христиан Митев
Пламен Нунев
Валентин Парев
Мариан Манев
Светлав Стояков
Антон Антониев
Томас Петров
Борис ПАРОВ
Константин Попов